

วัฒนา ต้นมิ่ง. 2551. พืชสกุลไทร (*Ficus L.*) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ศ.ดร. ประนอม จันทรโณทัย

บทคัดย่อ

ศึกษาอนุกรมวิธานของพืชสกุลไทร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ระหว่างเดือนสิงหาคม 2548 ถึงเดือน มีนาคม 2551 โดยศึกษาสัณฐานวิทยาของพืชสกุลไทร 6 สกุลย่อย 47 ชนิด ซึ่งเป็นพืชท้องถิ่น 40 ชนิด และเป็นพืชที่นำมาปลูก 7 ชนิด สร้างรูปวิธานระบุสกุลย่อย และชนิด พร้อมข้อมูลลักษณะนิเวศวิทยา การกระจายพันธุ์ ชื่อพื้นเมือง ประกอบกับภาพถ่าย และภาพวาดลายเส้น ลักษณะสัณฐานวิทยาที่ใช้ในการจำแนกสกุลย่อย ได้แก่ ลักษณะวิสัย การเรียงของใบ ตำแหน่งของช่อดอก เพศของช่อดอก ลักษณะสัณฐานวิทยาที่ใช้ในการระบุชนิด ได้แก่ ลักษณะวิสัย ลักษณะใบ และลักษณะภายนอกของช่อดอก โดยลักษณะของช่อดอกมีความสำคัญในการระบุชนิดที่ถูกต้อง

ศึกษากายวิภาคศาสตร์ของใบพืชสกุลไทร 10 ชนิด พบว่าลักษณะกายวิภาคศาสตร์ของใบที่สามารถใช้ในการระบุชนิดพืช ได้แก่ จำนวนชั้นและตำแหน่งของเซลล์เพลิกซ์ การมีเนื้อเยื่อชั้นรองจากผิว รูปแบบของผิวเคลือบคิวทิน ขนาดของช่องว่างระหว่างเซลล์สpongiji และระบบเนื้อเยื่อผิวของก้านใบ

ศึกษาเรณูวิทยาของพืช 12 ชนิด ด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบใช้แสง พบว่าเรณูมีขนาดเล็กมาก ถึงเล็ก (7.00–13.50 ไมโครเมตร) เรณูยืดยาวออกทางด้านข้าง มีขั้วแบบเท่ากันทุกด้าน สมมาตรด้านข้าง มีช่องเปิดแบบรู 2–3 รู รูปร่างในแนวขั้ว ส่วนใหญ่เป็นรูปรี ถึงขอบขนาน พบน้อย ที่มีรูปร่างทรงกระบอก กลม หรือคล้ายสามเหลี่ยม โดยลักษณะเรณูมีความคล้ายคลึงกันไม่สามารถนำมาใช้ในการจำแนก หรือระบุชนิดพืชสกุลไทรได้

Wattana Tanming. 2008. **The Genus *Ficus* L. in the Northeast of Thailand.** Master of Science

Thesis in Biology, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Prof. Dr. Pranom Chantaranothai

ABSTRACT

Taxonomy of the genus *Ficus* in the northeast of Thailand was studied between August 2005 and March 2008. Morphology of six subgenera and 47 species were studied. Keys to subgenera and species were constructed. Ecological and distributional data, vernacular names, photographs and line drawings are provided. Habit, leaves arrangement, sexuality and position of the syconium could be used to classified the genus into subgenera. Morphology of the syconium is the most important character for species identification.

Leaves anatomy of 10 species were investigated. Some anatomical characters could be useful for the identification of *Ficus* species, *i.e.* position and number of cell layers of palisade, present of hypodermis, cuticle pattern, size of intercellular spaces of spongy cells and dermal tissue system of petioles.

Pollen morphology of 12 species were studied with the light microscope. The pollen is typically very small to small size (7.00–13.50 μm), equatorially elongate, isopolar, bilateral symmetry and 2–3-porate. Grains shape in polar view are mainly ellipsoid to oblong, rarely cylindrical, globose or triangular. The grain features do not provide good taxonomic evidence for classification or species identification.